

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

11. zasedání zastupitelstva města dne: 15. 12. 2011

Bod pořadu jednání:

2. zpráva o plnění Komunitního plánu sociálních služeb regionu Liberec v roce 2011

Zpracovala: Jaroslava Nývltová, referent oddělení sociálních a zdravotních věcí

odbor, oddělení: odbor sociálních a zdravotních služeb, oddělení sociálních a zdravotních věcí

telefon: 48 524 4969

Schválil: vedoucí oddělení Pavlína Háková
vedoucí odboru Mgr. Petra Svatoňová

Projednáno: v RM dne 6. 12. 2011

Poznámka: Komise pro zdraví a sociální a patologické jevy Rady města Liberec vzala zprávu o plnění KP na vědomí

Předkládá: *Bc. Martina Rosenbergová, v.r.*
primátorka Statutárního města Liberec
Kamil Jan Svoboda, v.r. náměstek primátorky

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města po projednání

bere na vědomí

2. zprávu o plnění Komunitního plánu sociálních služeb regionu Liberec v roce 2011

Důvodová zpráva

V souladu s 1. Komunitním plánem sociálních služeb regionu Liberec na období 2008 – 2013 přijatý usnesením rady města č. RML7/186/08 ze dne 1.4.2008 a zastupitelstva města č. 70/08 ze dne 24.4.2008 předkládáme jménem Řídící pracovní skupiny pro komunitní plánování sociálních služeb v regionu Liberec 2. zprávu o plnění Komunitního plánu sociálních služeb regionu Liberec v roce 2011 a plán činnosti na rok 2012.

Příloha č. 1 – 2. zpráva o plnění Komunitního plánu sociálních služeb regionu Liberec v roce 2011

KOMUNITNÍ
PLÁNOVÁNÍ
SOCIÁLNÍCH
SLUŽEB
REGIONU
LIBEREC

2. zpráva o plnění Komunitního plánu sociálních služeb regionu Liberec v roce 2011

V roce 2011 v rámci komunitního plánování sociálních služeb regionu Liberec stabilně pracovalo 6 pracovních skupin a řídicí pracovní skupina. Celkem se v rámci komunitního plánování uskutečnilo 42 jednání. Pracovní skupina pro rodinu, děti a mládež zúžila svou cílovou skupinu klientů na děti a mládež. Pracovní skupina pro cizince, národnostní skupiny a osoby ohrožené sociálním vyloučením projednávala možnost rozdělení skupiny nebo její transformaci, následně došlo ke změně názvu skupiny na Pracovní skupinu pro osoby a rodiny ohrožené sociálním vyloučením, osoby v krizi a bez přístřeší, cizinci a národnostní menšiny. V roce 2011 se z finančních důvodů v rámci komunitního plánování v Liberci neuskutečnila žádná významná akce na propagaci komunitního plánování. Od června 2011 probíhá spolupráce s firmou LB plán, s.r.o. na doplnění Komunitního plánu sociálních služeb regionu Liberec.

V rámci komunitního plánování sociálních služeb regionu Liberec dochází k revizi stávající podoby a fungování komunitního plánování. Zjištění revize, probíhající spolupráce se společností LB plán, s.r.o. a schválená sociální reforma vyústily v nutnost provést aktualizaci Komunitního plánu sociálních služeb regionu Liberec (viz. plán činnosti). V letošním roce se v oblasti procesu komunitního plánování podařilo navázat užší spolupráci s Libereckým krajem.

Zhodnocení činnosti komunitního plánování v roce 2011:

Během intenzivních jednání s vedením města se podařilo nastartovat proces nového nastavení a ukotvení pozice KP ve struktuře města. Celý proces směřuje ke zvýšení vypovídající hodnoty výstupů KP a následně jejich zohlednění při rozhodování vedení města Liberec v oblasti sociálních služeb.

V průběhu roku bylo jako nejzásadnější problém v rámci všech pracovních skupin definováno financování sociálních služeb. Z tohoto důvodu se Řídicí pracovní skupina komunitního plánování sociálních služeb regionu Liberec na svém jednání dne 2. 11. 2011 rozhodla ve druhé zprávě Zastupitelstvu města Liberec za rok 2011 informovat o situaci v systému financování sociálních služeb.

V systému komunitního plánování chybí vazba na rozpočet města a systém finanční i nefinanční podpory sociálních služeb ze strany Statutárního města Liberec (viz. dále - systém spolufinancování sociálních služeb statutárním městem Liberec). Situaci v oblasti sociálních služeb, jejich plánování a rozvoje ztěžuje i sloučení tří resortů (školský, kultura, sociální oblast) pod vedení jednoho náměstka primátorky.

Statutární město Liberec se i v roce 2011 podílí na financování protidrogové politiky. I díky této finanční podpoře se daří rozvíjet jak preventivní programy, tak následnou péči poskytovanou závislým osobám. Rozvoj je patrný zejména v oblasti léčby patologického hráčství a pomoci závislým ženám s malými dětmi.

Statutární město Liberec uzavřelo v roce 2010 smlouvu o výpůjčce objektu v ulici Pastýřská s občanským sdružením Most k naději. Na základě této smlouvy je sdružení povinno v objektu poskytovat ve smlouvě určené sociální služby. Občanské sdružení Most k naději po získání dotace z Libereckého kraje, zahájilo v roce 2011 poskytování sociální služby Domy na půl cesty. Tato sociální služba nebyla dlouhodobě v celém Libereckém kraji poskytována.

Jedním z největších úspěchů v roce 2011 a zásadním krokem k plánovanému vybudování hospice je předání budovy Statutárním městem Liberec Libereckému kraji, kde bude zřízena a následně poskytována pobytová hospicová péče.

V oblasti péče o osoby s duševní poruchou je největším úspěchem zajištění provozu a fungování všech služeb ve stejném rozsahu jako v minulém roce přesto, že požadované dotace z MPSV nepokryly náklady na tyto služby v potřebné výši. Dalším úspěchem je dobrá práce dobrovolníků, především na dětské psychiatrii v Liberci. Za neúspěch lze považovat fakt, že se nepodařilo zahájit poskytování služby odborného sociálního poradenství pro osoby s chronickou duševní poruchou, které mělo být zaměřeno především na pomoc a poradenství v oblasti financí, dluhové poradenství a pomoc s vyřizováním osobních záležitostí.

Systém spolufinancování sociálních služeb statutárním městem Liberec

V porovnání s ostatními obcemi v Libereckém kraji nemá SML vybudován přehledný systém spolufinancování sociálních služeb.

V současné době dotuje SML sociální služby prostřednictvím:

- Přímých dotací z rozpočtu: dlouhodobé smluvní závazky (protidrogové služby)
- Příspěvkových organizací SML
- Fondu zdraví a fondu prevence (ostatní poskytovatelé, nicméně není určeno primárně pro sociální služby)

Vytvoření systému spolufinancování sociálních služeb vnímáme jako prioritu z několika důvodů:

1. Finanční spoluúčast obce na poskytování sociální služby daným poskytovatelem výrazně ovlivňuje možnost získat prostředky ze státního rozpočtu prostřednictvím MPSV.

Vícezdrojové financování služeb s podporou obce je jedním z hodnotících kritérií při posuzování žádosti o dotace MPSV. Tím, že obec konkrétní službu finančně podporuje, dává tímto způsobem najevo, že o službu ve své lokalitě stojí. To je zohledněno při přiznání a výši dotace z MPSV.

V současnosti neexistuje struktura (fond, dotační program) a jasná kritéria, podle kterých by poskytovatelé (napříč typy služeb a cílovými skupinami) mohli o finanční prostředky požádat. Tím, že nelze získat finanční prostředky od obce (bez ohledu na jejich výši), nedosahují liberečtí poskytovatelé sociálních služeb ve svých žádostech o dotaci MPSV potřebných bodových ohodnocení.

2. **Ukončení Individuálního projektu Libereckého kraje = ukončení (relativně) stabilního financování nově vzniklých služeb.** V letech 2009 – 2012 jsou na Liberecku k dispozici sociální služby financované z ESF prostřednictvím IP1 LK, které v rámci tohoto projektu většinou vznikly. Jen v roce 2012 jsou dotovány z projektu IP1 částkou cca 32 100 000 Kč. Jde o služby sociální prevence, které – až na výjimky – jsou poskytovány klientům bezplatně. S ukončováním smluv v průběhu roku 2012 dojde k situaci, kdy poskytovatelé budou žádat o další financování MPSV a LK a již dnes je jasné, že alokace finančních prostředků nepokryje náklady těchto služeb. Výpadek příjmů nelze dorovnat úhradami od klientů, protože dotčené služby jsou dle zákona poskytovány bezplatně.

V krizovém scénáři dojde k omezení případně úplnému zrušení některých služeb sociální prevence, které tu vznikly a 4 roky v území působí. Na první laický pohled je samozřejmě jednodušší zrušit terénní program než lůžko v pobytovém zařízení, ale odborně víme, že dopad na klienty, jejich rodiny a komunitu je srovnatelný.

Z projektu IP1 byly podpořeny následující služby poskytované na území SML:

SLUŽBA	POSKYTOVATEL
Azylové domy pro jednotlivce	Návrat, o.p.s.
Azylové domy pro matky s dětmi	Oblastní charita Liberec
Raná péče	Středisko SPRP Liberec, o.p.s.
Intervenční centra	Centrum intervenčních a psychosociálních služeb LK, p.o.
Domy na půl cesty	Most k naději, o.s.
Sociálně aktivizační služby	D.R.A.K., o.s., Člověk v tísni, o.p.s.
Nízkoprahová denní centra	Naděje, o.s.
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	Člověk v tísni, o.p.s.
Sociálně terapeutické dílny	Pochodeň, o.s. , Domov pro mentálně postižené v Liberci Harcově, o.p.s., Fokus Liberec, o.s.
Terénní programy	Liberecké romské sdružení, o.s., Most k naději, o.s., Člověk v tísni, o.p.s.
Sociální rehabilitace	Tyfloservis, o.p.s., Rytmus Liberec, o.p.s.
Podpora samostatného bydlení	Fokus Liberec, o.s., Advaita, o.s.

Tyto služby v současné době pečují o stovky klientů. Nebude-li včas zajištěno další financování (ve spolupráci SML – LK – MPSV), bude většina služeb - dle vyjádření jednotlivých poskytovatelů – výrazně omezena (především terénní služby) nebo úplně zrušena (pobytové služby s 24 hodinovým provozem).

O návazném projektu podporu služeb z ESF prostřednictvím LK se jedná. Považujeme za klíčové, aby SML podpořilo služby financované z IP1 tak, aby pomohlo překlenout období mezi individuálními projekty (pokud bude schválen navazující projekt) nebo aby se podílelo na zajištění kontinuity těchto služeb.

- 3. Výstupy vzniklé v rámci komunitního plánování nemají vazbu na rozpočet SML.** SML ve spolupráci s poskytovateli sociálních služeb a dalšími organizacemi v rámci komunitního plánování identifikuje problematické oblasti v sociálním a návazném systému na území města a navrhuje jejich možná řešení. Tyto výstupy jsou formulovány v KPSSRL, schváleným zastupitelstvem SML. Některá tato opatření se neobejdou bez finančních prostředků města.

Neprovázanost opatření komunitního plánu a rozpočtu SML považujeme za velmi limitující pro udržení a rozvoj sociálního systému na území SML. Jedná se také o dlouhodobě demotivující prvek pro spolupráci s jednotlivými organizacemi.

Aby mohlo SML řešit problematiku systému financování sociálních služeb, musí nejprve identifikovat a jasně určit priority a konkrétní výstupy/opatření v systému sociálních služeb města Liberec, které je připraveno aktivně – politicky i realizačně - v letech 2012/2013 naplňovat.

Řídící skupina definovala priority v oblasti sociálních služeb na rok 2012:

1. Priority společné pro všechny pracovní skupiny:

- Udržení stávající sítě a kvality sociálních služeb registrovaných dle zákona a služeb navazujících poskytovaných občanům města Liberec.
- Vytvoření návrhu systému financování sociálních služeb regionu Liberec.

2. Priority v jednotlivých pracovních (resp. cílových skupinách)

- Krizová pomoc pro ohrožené děti, mládež a rodiny s dětmi
V Liberci chybí ucelený systém krizové pomoci pro ohrožené děti, mládež a rodiny s dětmi včetně tzv. krizových lůžek. Za prioritu považujeme vznik koordinační a informační platformy pro jednotlivé subjekty zasahující do situace klienta v krizi, zajištění služby krizová pomoc v ambulantní formě (lůžka) na území SML a vytvoření funkčního návazného systému (terapeutické služby, podpora bydlení, právní pomoc).
- Zajištění pobytových služeb pro seniory s Alzheimerovou chorobou a ostatními formami demence s celokrajskou působností
Součástí této priority je i nadále maximální podpora ambulantních a terénních sociálních služeb, které mohou zajistit sociální služby klientům s lehčími formami demence a zajistit jim péči v jejich domácím prostředí po co nejdelší dobu.
Pokud se však zdravotní stav klienta zhorší natolik, že tyto sociální služby již nemohou zajistit klientovi odpovídající péči, je nutné klientům poskytnout odpovídající péči v pobytovém zařízení. Tato velmi specifická skupina seniorů není ani akceptovatelná v režimu stávajících domovů seniorů. Zásadním úkolem při řešení tohoto problému je zmapování počtu oprávněných uživatelů.
- Zaměstnanost zdravotně znevýhodněných
Dlouhodobě se na prvním místě v prioritách pracovní a cílové skupiny zdravotně znevýhodněných objevuje a s jinými prioritami prolíná téma zaměstnanosti cílové

skupiny, která je velmi široká, co se týče specifík jednotlivých druhů postižení. Zaměstnání jako takové však není naplňováno sociálními službami dle zákona č. 108/2006 Sb., ten se zaměřuje spíše na přípravu a poradenství k tomuto cíli směřované, příp. jen sociálně-terapeutické služby.

- Udržení rozsahu a kvality služeb poskytovaných osobám ohroženým závislostmi a osobám závislým.
Vzhledem k tomu, že stávající spolufinancování protidrogové politiky skončí v roce 2012, je třeba zajistit potřebný rozsah služeb i na další období.
- Nastavení systému dostatečného přístupu k trvalému bydlení pro sociálně vyloučené skupiny obyvatelstva a jednotlivce, pro osoby s nízkými příjmy.
Problematika bydlení u sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a jednotlivců ve městě Liberci je dlouhodobě neuspokojivá. Systém „sociálního bydlení“ je nastaven s nabídkou 136 bytů, leč v několika ohledech není ani zdánlivě dostačující. Jedním z hledisek je kapacita – poskytovatelé služeb pro cílovou skupinu (v majoritě Nestátní neziskové organizace) pracují řádově se stovkami klientů cílové skupiny. Druhým zásadním hlediskem jsou překážky v dostupnosti stávajícího „sociálního bydlení“ – vysokoprahovost nastavených pravidel pro přidělení bytu – většina potřebných osob na ně nedosáhne (bezúhonnost a bezdlužnost).
- Vytvoření ubytovací kapacity pro osoby s chronickou duševní poruchou s nepřetržitou podporou.
Přetrvává problém umístění lidí seniorského věku s chronickou duševní poruchou v pobytovém zařízení. Jsou to lidé, kteří buď dosahují seniorského věku, nebo tohoto věku sice ještě nedosáhli, ale jsou fyzicky a psychicky na úrovni seniorů a potřebují pobytovou službu s nepřetržitou podporou a není možné pro ně najít vhodné zařízení. Neexistují pobytová zařízení pro seniory, která by byla ochotna přijímat psychotiky.

Plán činnosti KP regionu Liberec na rok 2012

Po projednání celé situace s náměstkem primátorky pro školství, kulturu a sociální oblast řídicí pracovní skupina připravila plán činnosti na rok 2012:

1. Zpracování analýzy financování jednotlivých sociálních služeb (zejména služeb sociální prevence) a pojmenování rizik spojených s absencí systému financování a ukončením projektu IP1 (omezení nebo dokonce zánik služeb)
2. Zpracování návrhu systému financování sociálních služeb Statutárním městem Liberec
3. V prvním čtvrtletí roku 2012 provést změny v monitoringu (nastavení nových monitorovacích ukazatelů, úpravy stávajícího monitoringu). Následně provést monitoring, dle nových ukazatelů, za rok 2011.
4. Aktualizace komunitního plánu – v průběhu roku 2012 zpracovat aktualizaci celého komunitního plánu regionu Liberec.
5. Předložení analýzy, návrhu a monitoringu v průběhu 1. pololetí 2012 Zastupitelstvu města Liberec